

Intervju: Potrebe tretjino večje

Mojca Vozel
vsi članki avtorja

Finance
237/2008
9.12.08
00:01

Podatki se bodo podražili, saj bodo morale bonitetne hiše dajati zelo ažurne, natančne in preverjene informacije

Svetovne bonitetne in revizijske hiše že od začetka tisočletja izgubljajo ugled. Neprijetne posledice je najprej pustila afera Enron, v katero je bila vpletena družba Arthur Andersen, v tej finančni krizi pa je bila slabega dela obtožena predvsem znana trojka Fitch, Moody's in S & P, predvsem v povezavi z (ne)ocenjevanjem izvedenih finančnih instrumentov. Različne ustanove, od ameriške SEC do evropske komisije in OECD, so poskušale izboljšati poslovno etiko in postaviti nova pravila upravljanja družb. O tem, kakšne so zdaj razmere glede ocenjevanja bonitet podjetij in varnosti poslovanja, smo spraševali Klara Stanič iz bonitetno-zavarovalne družbe Coface Slovenija.

Foto: Boban Plavevski

"Število stečajev se bo gotovo povečalo, moja največja skrb so mala podjetja in samozaposleni, odvisni od velikih. Vzemimo na primer problematično avtomobilsko industrijo - po nekaterih statistikah je v Sloveniji 125 podjetij iz osmih različnih panog njenih neposrednih dobaviteljev," pravi **Klara Stanič** iz Cofacea.

"Očitno nikomur ni zares uspelo vplivati na način ocenjevanja," meni Staničeva, a poudarja, da omenjene tri bonitetne hiše večino hipotekarnih obveznic, kjer naj bi nastale velike napake, ki so vodile v nezaupanje in krizo, "vendarle niso posebej ocenjevale, ampak so 'prenašale' oceno, ki jih je dobil izdajatelj obveznic".

Coface, torej tudi Coface Slovenija, ne ocenjuje finančnih ustanov, ampak komercialna podjetja. Kako se je letos gibalo povpraševanje po bonitetah? Kdaj so se začele kazati prve težave? V čem so največje razlike med prvim in drugim delom leta?

Glede na to, da smo del mednarodne skupine Coface, smo bili o prihajajoči krizi oziroma že občutnih posledicah - predvsem v ZDA, Španiji in na Portugalskem - obveščeni že februarja letos. V Sloveniji je kriza nekako v skladu z "domino učinkom" zobe pokazala nekoliko

pozneje. Glede povpraševanja lahko rečem, da se je to povečevalo po objavi rezultatov poslovanja za leto 2007. V Sloveniji se je "začelo dogajati" konec poletja.

Prvo polovico leta smo živel še na lovorikah uspehov leta 2007 in morda tudi s premajhnim občutkom za to, kar se že dogaja v svetu in kar nas čaka. Nekateri predvidevajo, da se bo najhujše v Sloveniji končalo še pred pomladjo. Žal se s tem ne morem strinjati, saj se govori o globoki krizi, katere konca še ni videti. Nekateri menijo, da bomo - v svetovnem merilu - luč na koncu predora zagledali šele poleti 2009. Samo luč, ne konca krize.

Mislím, da se zares še ne zavedamo možnih posledic, kaj nas pravzaprav čakajo v zelo bližnji prihodnosti. Če se vrnem na vaše vprašanje: povpraševanje po poslovnih informacijah se je nedvomno povečalo. Novembra je bilo 35 odstotkov večje kot lani v istem času.

Se spreminja tudi cena bonitetnih informacij?

Cena bonitetnih informacij se bo gotovo zvišala, saj je gledano mednarodno povpraševanje ogromno, kar zahteva dodatno delovno silo in zelo ažurne, natančne in preverjene informacije.

Lahko že napoveste kakšne trende glede povpraševanja, cen, razmer na trgu v letu 2009? Ali pričakujete vrsto stečajev?

Zanimivo je, da je bilo število stečajev v prvi polovici leta 2008 okoli 50 odstotkov manjše kot isti čas lani. Edina možna razlaga je, da se je čakalo na nov zakon. Na žalost moram vašemu vprašanju pritrditi: število stečajev se bo gotovo povečalo - moja največja skrb so mala podjetja in samozaposleni, odvisni od velikih. V problematični avtomobilski industriji je po nekaterih statistikah v Sloveniji 125 podjetij iz osmih različnih panog takih, ki so njeni neposredni dobavitelji. Nihče se ne sprašuje, kaj bo s posrednimi dobavitelji, denimo papirja in embalaže, elektrike, hrane za "kantine" v tovarnah in podobno. Kaj bo na primer z "obcestnimi" gostilnami in njihovimi dobavitelji, če ne bo "tovornjakarjev" ...

Nemški Spiegel je pred kratkim objavil zanimiv članek o plačilnih sposobnostih in nedisciplini. Zavarovalnice oziroma ustanove, ki zavarujejo plačila (Coface, Hermes), so vse povedale podobno: da so zaradi krize večja tveganja, da je težko dobiti blago in storitve plačane, da je stečajev čedalje več. Lahko primerjate razmere drugod v EU in v Sloveniji?

Dogodki, ki jih omenjate, so žal v zavarovalništvu danes stalnica. Plačilna sposobnost se je izjemno zmanjšala in želim si, da bi se tisti, ki tega morda še ne občutijo, začeli zavedati. Plačila bodo še počasnejša. Menim da v Sloveniji lahko pričakujemo precej zaostrovanja pogojev, saj še nismo začeli odpuščati in dokončno zapirati tovarn. Znova pa bi poudarila, da se tako mediji kot vlada premalo ukvarjajo z malimi in srednjimi podjetji, ki so odvisni od "ta velikih". Po drugi strani banke in finančne institucije še vedno razmeroma normalno poslušajo. Do kdaj?

Premije za zavarovanja plačil so verjetno višje tudi pri nas. Za koliko in kaj lahko podjetja še pričakujejo?

Podružnice Coface, ki se ukvarjajo z zavarovanjem, bodo najverjetneje "prilagodile" višine premij, kar pa bo odvisno od razmer v panogah, saj so nekatere bolj problematične od drugih.

Kako bi komentirali mnenje Spiegla o zavarovalnicah, češ da ti dajo dežnik, ko je vse super, ko pa začne grmeti, ti ga pa vzamejo?

Menim, da ni tako. Vloga kreditne zavarovalnice, kot je [Coface](#), je, da zavaruje svoje stranke prej, preden pride do eventualne škode, torej še preden podpiše pogodbo z "nesolventnim" kupcem. Naj odgovorim z vprašanjem: Katera zavarovalnica vas bo zavarovala, če nimate zavor?

So vaše bonitetne informacije zanimive tudi za slovenske banke?

Menim, da so naše bonitete skladne z Baslom 2 in prilagojene slovenskim razmeram, za slovenske banke zelo zanimive, saj so objektivne in narejene po Cofaceovih standardih. To pomeni, da podjetja ocenjujemo nekoliko drugače, kar lahko bankam omogoči drugačen pogled na podjetje.